

Sygn. akt I ACa 599/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SO del. Leszek Mazur (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 kwietnia 2014 r., sygn. akt I C 819/13,

- 1) oddala apelację;
- 2) nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 599/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24.04.2014 r. sygn. akt IC 819/13 k.134 Sąd Okręgowy w Katowicach oddalali powództwo J. K. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) dotyczącej Regulaminu Obrad Walnego Zgromadzenia z dnia 28.06.2011 r. oraz zasądzenie kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny.

Powód J. K. jest członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej „(...)”. W 1998 r. do statutu pozwanej, wówczas (...) Spółdzielni Mieszkaniowej K.W.K. (...) w W., wprowadzono postanowienie, w myśl którego członkami organów

spółdzielni nie mogły być osoby posiadające zadłużenie względem Spółdzielni z tytułu opłat za korzystanie z lokalu mieszkalnego. Powód J. K. był wówczas delegatem na Zebraniu Przedstawicieli Członków zastępującym Walne Zgromadzenie, a statut w takowym brzmieniu został przyjęty jednomyślnie. Tak uchwalona zasada obowiązywała w latach następnych i została powtórzona w § (...) in fine Statutu pozwanej Spółdzielni (tekst jednolity z dnia 8.06.2011 r. w postaci zarejestrowanej przez Sąd Rejonowy w Katowicach postanowieniem z dnia 7.11.2002 r.). Następnie w dniu 26.06.2010 r. podjęto przez Walne Zgromadzenie Spółdzielni uchwałę nr (...) w przedmiocie zatwierdzenia regulaminu obrad, w którym postanowiono o przyznaniu prawa uczestnictwa w obradach Walnego Zgromadzenia bez prawa głosu członkom Spółdzielni posiadającym zaległości w wysokości jednokrotnego czynszu (sprawozdanie Komisji Statutowej z Zebrania Przedstawicieli (...) Spółdzielni mieszkaniowej (...) w W. z dnia 16.05.1998 r., k.24-27; lista obecności delegatów, k.28-29); uchwała nr (...) z dnia 16.05.1998 r. k.30; wyciąg ze statutu przednika prawnego pozwanej k.31-32; postanowienie Sądu Rejonowego w K. dnia 7.11.2002 r. k.33; protokół Zebrania Przedstawicieli Członków (...) Spółdzielni mieszkaniowej (...) z dnia 8.06.2002 r. k.34-42; uchwała nr (...) z dnia 8.06.2002 r. k.43; zmiany w statucie przegłosowane do naniesienia k.44; uchwała nr (...) Walnego Zgromadzenia pozwanej z dnia 8.06.2010 r. k.45; regulamin obrad Walnego Zgromadzenia k.46-50). W dniach 28.06.2011 r., 24.09.2011 r., oraz 26.11.2011 r. odbyło się Walne gromadzenie Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. stanowiące jedną całość. Porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia była objęta uchwała nr (...) dotycząca Regulaminu Obrad Walnego Zgromadzenia. Wszyscy członkowie byli zawiadomieni o jego terminie oraz o możliwości zapoznania się z przygotowanymi materiałami. Wszyscy członkowie mieli prawo w Zgromadzeniu uczestniczyć. Uchwała nr (...) miała natomiast rozstrzygać, czy prawo głosu będzie przyznane członkom spółdzielni, którzy posiadają zadłużenie. Każdy z członków pozwanej spółdzielni mógł się zapoznać z projektem i go zakwestionować wnosząc poprawki. Nikt nie skorzystał z przyznanego mu uprawnienia. W dniu 26.06.2011 r. uchwalono Regulamin Obrad Walnego Zgromadzenia, w którym w § 9 ust. 1 zdecydowano o przyznaniu prawa uczestnictwa w Zgromadzeniu bez prawa głosu członkom posiadającym jednomiesięczne zadłużenie z tytułu opłat wobec spółdzielni. Za wyższą uchwałą głosowało 49 członków, 1 przeciw, natomiast 16 wstrzymało się od głosowania. W głosowani brali udział wszyscy obecni członkowie (zeznania świadka A. M., CD - k.128; S. S. (CD - k.128, protokół Walnego Zgromadzenia SM (...) w W. z dnia 28.06.2011 r. k.51; uchwała nr (...) z dnia 8.06.2011 r., k.52; protokół z kontynuacji Walnego Zgromadzenia z dnia 28.06.2011 r. w dniu 24.09.2011 r. k.53-57; uchwały z dnia 24.09.2011 r. nr (...) do (...) k.58-84); protokół z kontynuacji Walnego Zgromadzenia z dnia 28.06.2011 r. i 24.09.2011 r. w dniu 26.11.2011 r., k.85, uchwała nr (...) i z dnia 26.06.2011 r. k.86-87). W konsekwencji tak podjętej uchwały podczas obrad w dniu 26.06.2011 r. i 28.09.2011 r. głos został odebrany dwóm członkom spółdzielni. W dniu 26.11.2011 r. wszyscy obecni członkowie mieli przyznane prawo głosu. Powód J. K. był obecny podczas wszystkich trzech obrad Walnego Zgromadzenia, przy czym na pierwsze przybył z opóźnieniem. Powód nie posiadał zadłużenia w pozwanej spółdzielni konsekwencji miał przyznane prawo głosu podczas trwającego w dniach 28.06.2001 r., 24.09.2011 r. i 26.11.2011 r. Walnego Zgromadzenia Spółdzielni (dowód z przesłuchania powoda J. K., CD - k.128, zeznania świadka S. S., CD - k.128; lista osób obecnych na Walnym Zgromadzeniu k.88-89). Od 2012 r. wszyscy członkowie Spółdzielni mają prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu, nawet jeżeli posiadają zadłużenie (zeznania świadka A. M., CD - k.128). Wyrokiem z dnia 28.02.2012 r. Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie o sygn. IC 940/11 oddalił powództwo powoda J. K. o uchylenie uchwały nr (...) z dnia 28.06.2011 r. wytoczone przeciwko pozwanej Spółdzielni z uwagi na przekroczenie terminu sześciotygodniowego (akta sprawy o sygnaturze IC 940/11, w szczególności pozew oraz wyrok z dnia 28.02.2012 r. Sądu Okręgowego w Katowicach). Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów, których prawdziwość nie kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, jak również zeznań świadków oraz samej strony powodowej. Stan faktyczny był w sprawie, co do zasady bezsporny. Istota problemu dotyczyła natomiast jego prawidłowej subsumcji prawnej. Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o zobowiązanie pozwanej do przedłożenia dokumentacji księgowej za okres 2008-2010 w zakresie kosztów i przychodów na eksploatacji zasobów na poszczególne nieruchomości budynkowe z uwagi na to, iż okoliczność ta nie miała znaczenia z punktu widzenia przedmiotu niniejszego postępowania.

Apelację k.149-154 od tego wyroku złożył powód zarzucając Sądowi I instancji naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 189 k.p.c. i ustalenie, że powód nie wykazał interesu prawnego w wytoczeniu niniejszego

powództwa. Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i stwierdzenie nieważności zaskarżonej uchwały i obciążenie strony pozwanej kosztami procesu.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje.

Apelacja jest niezasadna.

Sąd odwoławczy podziela ustalenia Sądu I instancji oraz ich ocenę dokonaną przez ten Sąd.

I. Oddalenie powództwa w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy uzasadnił nie wykazaniem przez powoda jego materialnoprawnej przesłanki w postaci interesu prawnego. Ocenę tę należy podzielić. W swoich rozważaniach dotyczących stosowania art. 189 k.p.c. Sąd Okręgowy podkreślił praktyczne rozumienie ochrony prawnej na podstawie wskazanego przepisu, co zakłada ujmowanie interesu prawnego w sposób konkretny, a nie abstrakcyjny przez co wyrok ustalający ma definitywnie kończyć istniejący spór lub zapobiegać jego powstaniu w przyszłości (por. następujące fragmenty uzasadnienia zaskarżonego wyroku k.142v-143: „...W procesie takim powód musi, więc wykazać istnienie po jego stronie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa konkretnej treści przeciwko konkretnemu pozwanemu...”, „...zawsze konieczna jest ocena istnienia interesu prawnego do wytoczenia tego powództwa na tle okoliczności faktycznych konkretnych spraw...”).

II. Stan faktyczny niniejszej sprawy oceniany pobieżnie zasadniczo dawałby podstawę do ustalenia istnienia interesu prawnego po stronie powoda, gdyż powództwo dotyczyło uchwały nr (...) z dnia 28.06.2011 r. stanowiącej regulamin Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, a przyjęte w nim, ze względu na zadłużenie wobec Spółdzielni, ograniczenie prawa głosu jego uczestników, mogłoby dotknąć także powoda, w przypadku powstania takiego zadłużenia po jego stronie. Sytuacja taka tworzyła potencjalne zagrożenie sfery praw korporacyjnych powoda jako członka spółdzielni. Zagrożenie to miało charakter realny, gdyż próg ograniczenia ustalony został bardzo nisko. Wiązało się ono już z 1-miesięcznym zadłużeniem czynszowym. Rzecz jednak w tym, że kwestionowana przez powoda uchwała dotyczyła konkretnego regulaminu konkretnego Walnego Zgromadzenia, które, stanowiąc jedną całość odbywało się w trzech turach, a mianowicie dnia 28.06.2011 r., 24.09.2011 r. i 26.11.2011 r. Walne Zgromadzenie obradujące na podstawie spornego regulaminu zakończyło się 3 lata temu. Przedmiotowy regulamin od dawna nie obowiązuje, wobec czego nie stanowi już zagrożenia dla interesów prawnych powoda. Okoliczność tę powód pomija w swojej apelacji, choć jest ona bezsporna (por. następujące oświadczenie stron na rozprawie apelacyjnej dnia 14.11.2014 r. k.188: „...Powód i pełnomocnik pozwanej zgodnie oświadczają, że regulamin obrad Walnego Zgromadzenia był każdorazowo uchwalany na potrzeby konkretnego Zgromadzenia...”). Sąd Okręgowy natomiast wprawdzie ją ustalił, ale jej nie akcentował, skupiając się na kwestii praktycznego zastosowania spornego regulaminu podczas obrad Walnego Zgromadzenia odbywającego się we wskazanych wyżej terminach (por. uzasadnienie zaskarżonego wyroku k.142, oraz zeznania świadka A. M. k.126). Zestawiając listę członków Spółdzielni biorących udział w obradach Walnego Zgromadzenia z każdorazową większością głosów i uwzględniając osoby pozbawione głosu, Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że przyjęte ograniczenie nie miało wpływu na skuteczność przyjętych uchwał (por. uzasadnienie zaskarżonego wyroku k.144). Ocenę tę należy podzielić. Nawet gdyby taki wpływ można było zakładać, to powód miał możliwość zaskarżenia podjętych uchwał wytaczając powództwo na podstawie art. 42 ust. 3 i 4 Prawa spółdzielczego, czego nie uczynił. Możliwość uzyskania ochrony swych praw w inny sposób, np. poprzez wniesienie powództwa o świadczenie, względnie o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego, wyklucza istnienie interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., co przyznaje sam powód w apelacji z powołaniem na bogate orzecznictwo sądowe (por. uzasadnienie apelacji k.153).

III. Sąd Apelacyjny nie neguje pozytywnego zaangażowania powoda w sprawy Spółdzielni, czego przejawem jest wniesienie powództwa w niniejszej sprawie, z powołaniem na normy prawa spółdzielczego zobowiązujące członka spółdzielni nie tylko do przestrzegania prawa, ale i dbanie o poszanowanie praw innych (por. uzasadnienie apelacji k.181 oraz art. 3 w zw. z art. 18 § 5 pkt. 1 prawa spółdzielczego). Sam skarżący jednak, powinien właściwie ocenić epizodyczny charakter spornego Regulaminu z 2011 r., ponieważ w swojej apelacji, analizując, w ślad za Sądem Okręgowym, pojęcie interesu prawnego, zauważa, że są nim objęte przyszłe, możliwe zagrożenia, a powództwo wytoczone na podstawie art. 189 k.p.c. może być uzasadnione dążeniem do zapobieżenia takiemu zagrożeniu.

Skoro jednak kwestionowany regulamin już nie obowiązuje, a stanowiący zagrożenie praw korporacyjnych członków pozwanej Spółdzielni zapis, nie został powtórzony w kolejnych regulaminach Walnego Zgromadzenia Spółdzielni, to interes prawny uzasadniony takimi okolicznościami nie istnieje. Niezależnie bowiem od tego czy chodzi o niepewność co do aktualnego stanu prawnego, czy też zagrożenie na przyszłość, to, interes prawny musi być konkretny i realny, a nie abstrakcyjny i teoretyczny. „Historyczny” charakter kwestionowanej uchwały w dacie wnoszenia powództwa oraz wyrokowania oznacza, że wskazany przez powoda interes prawny miał w istocie charakter abstrakcyjny i teoretyczny, a więc był pozbawiony cech, pozwalających na uznanie go za skuteczną przesłankę materialnoprawną powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. Skarżący nie sformułował innych zarzutów, poza kwestionowaniem oceny interesu prawnego dokonanej przez Sąd Okręgowy. Jego obszerna apelacja w przeważającej części zawiera powtórzenie treści uzasadnienia Sądu Okręgowego (por. apelacja k.177-182).

IV. Mając na względzie wskazane argumenty Sąd odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Podstawą orzeczenia o kosztach procesu apelacyjnego jest art. 102 k.p.c. Sąd Apelacyjny zastosował szczególną normę wskazanego przepisu, mając na uwadze wskazaną wyżej motywację powoda, oraz jego uzasadnione przekonanie o wadliwości zastosowanego przez stronę pozwaną ograniczenia praw członkowskich w kwestionowanej uchwale. Oddalenie powództwa wynikało z odmiennej oceny interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c., która, w szczególności osobie bez prawniczego wykształcenia, może stwarzać poważne problemy.